

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۳۸۱ / ۱۱ / ۳۰

وزارتخانه‌های تهران
تعمیرات و بازسازی

دانشگاه یزد

مجتمع هنر و معماری
دانشکده معماری و شهرسازی

موضوع پروژه:

موزه هنرهای معاصر کرمان

(پایان نامه کارشناسی ارشد معماری و شهرسازی)

اساتید راهنما:

مهندس محمدجعفر خاتمی

مهندس سیدعلی اکبر کوششگران

دانشجو: سیدمهران عالم زاده بحرینی

۴۵۲۷۱

زمستان ۱۳۷۹

تقدیم به:

- کرمان به جبران گذشته

- پدر و مادر عزیزم به جبران ذره‌ای از محبت‌هایشان

- همسرم، به پاس همدلی و همراهی‌اش

- فرزند عزیزم به جبران لبخندش

قدردانی:

بدینوسیله از جناب آقای مهندس خاتمی استاد راهنمای اول و جناب آقای مهندس کوششگران، استاد راهنمای دوم که قبول زحمت نموده و اینجانب را در انجام این پروژه راهنمایی و مساعدت بسیار نمودند تشکر و قدردانی نموده و آرزوی توفیق روزافزون، توام با سلامتی را برای ایشان از درگاه احدیت مسئلت می‌نمایم.

همچنین مراتب تشکر و قدردانی‌ام را از همسر گرامیم به پاس همراهی و همیاری‌اش در طی این پروژه ابراز می‌دارم. در همین جا فرصت را مغتنم شمرده از کلیه مسئولین اداری، بخش آموزش، کتابخانه و مرکز اسناد دانشکده معماری و شهرسازی یزد، خصوصا ریاست محترم دانشکده و اساتید محترم که اینجانب را در طی دوره تحصیلی همواره مساعدت و راهنمایی نمودند قدردانی و تشکر نموده و از سایر افرادی که به هر دلیل نامی از آنها به میان نیامده عذرخواهی کرده و مراتب سپاس و امتنان خود را نسبت به ایشان ابراز می‌دارد.

ارزیابی و امتیاز:

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۲	خلاصه
۴	مقدمه
۵	- دلایل انتخاب موضوع
۸	- روش مطالعه و تحقیق
فصل اول: موزه	
۹	۱-۱- تعریف موزه
۱۱	۲-۱- تاریخچه موزه در جهان
۱۳	۳-۱- تاریخچه موزه در ایران
۱۸	۴-۱- فعالیت‌های موزه
۱۸	۱-۴-۱- نقش اجتماعی
۱۹	۲-۴-۱- خدمت به جامعه
۲۰	۳-۴-۱- نقش‌های آموزشی و فرهنگی
۲۴	۵-۱- انواع موزه‌ها
۲۵	۱-۵-۱- موزه‌های هنری
۲۸	۲-۵-۱- موزه تاریخی
۲۹	۳-۵-۱- موزه‌های علمی
۳۰	۴-۵-۱- موزه‌های تخصصی
۳۰	۵-۵-۱- موزه‌های در هوای آزاد

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳۱	۱-۵-۶- موزه‌های منطقه‌ای.....
۳۲	۱-۶- ویژگیهای ساختمانی موزه
۳۲	۱-۶-۱- تاثیر انواع موزه‌ها بر کالبد و زیباشناسی موزه.....
۴۰	۱-۶-۲- مسیرهای حرکت در موزه.....
۴۵	۱-۶-۳- قابلیت گسترش و انعطاف پذیری.....
۴۵	۱-۶-۴- مکان قرارگیری ساختمان موزه.....
۴۶	۱-۶-۵- فضای سبز موزه.....
۴۶	۱-۶-۶- ایمنی و حفاظت موزه.....
۴۷	۱-۶-۷- نور در موزه.....
۵۱	۱-۶-۸- رطوبت و حرارت تالارها.....
۵۳	۱-۶-۹- ابعاد انسانی در فضاهای داخلی.....
۵۴	۱-۷- جمع بندی و نتیجه گیری
فصل دوم: هنر	
۵۶	۲-۱- اهمیت شناخت هنر و تعاریف آن
۵۸	۲-۲- هنرمند و مردم زمانش
۵۸	۲-۲-۱- معیار سنجش اثر هنری.....
۵۹	۲-۲-۲- هنرمند و صنعتگر.....
۶۱	۲-۲-۳- هنر و سنت.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶۲	۲-۳- هنر مقدس
۶۵	۲-۴- رمز شناسی اعداد در هنر مقدس
۷۲	۲-۵- پرسپکتیو و جلوه گاه اشیاء در ادراکات توحیدی
۷۵	۲-۶- خیال
۸۳	۲-۷- جمع بندی و نتیجه گیری

فصل سوم: کرمان

۸۵	مقدمه
۹۱	۳-۱) جغرافیا، طبیعت و اقلیم کرمان
۹۱	۳-۱-۱- مشخصات آب و هوایی
۹۲	۳-۱-۲- وضعیت هوا از نظر آسایش انسان
۹۳	۳-۱-۳- وضعیت هوا از نظر کاربرد مصالح در جداره های ساختمان
۹۷	۳-۲) تاریخ، جمعیت و زبان و تقسیمات کشوری
۹۷	۳-۲-۱- تاریخ
۹۸	۳-۲-۲- جمعیت
۹۸	۳-۲-۳- تقسیمات کشوری
۹۹	۳-۳- موزه های کرمان
۹۹	۳-۳-۱- موزه مردم شناسی گنجعلیخان
۱۰۰	۳-۳-۲- موزه آثار هنری استاد صنعتی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰۱	۳-۳-۳- گنجینه دفاع مقدس (موزه جنگ).....
۱۰۱	۳-۳-۴- موزه سکه.....
۱۰۲	۳-۴-۴- آموزش هنر در کرمان.....
۱۰۲	۳-۴-۱- مراکز آموزش عالی هنر در کرمان.....
۱۰۲	۳-۴-۲- مراکز آموزش آزاد.....
۱۰۳	۳-۵-۵- معماری کرمان.....
۱۰۶	۳-۵-۱- خصوصیات فیزیکی شهر سنتی کرمان.....
۱۰۹	۳-۵-۲- سیمای شهر سنتی کرمان.....
۱۱۰	۳-۵-۳- بناهای مهم تاریخی استان کرمان.....
۱۱۸	۳-۶-۶- هنر کرمان.....
۱۱۸	۳-۶-۱- هنرهای بومی استان کرمان.....
۱۱۸	الف- فرش کرمان.....
۱۱۹	ب- گلیم کرمان.....
۱۱۹	ج- پته کرمان.....
۱۲۶	د- قلمزنی روی مس.....
۱۲۶	ه- سایر هنرها.....
۱۲۶	۳-۶-۲- هنرهای معاصر استان کرمان.....
۱۲۸	۳-۷- جمع بندی و نتیجه گیری.....

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل چهارم: معرفی و بررسی چند نمونه موجود

۱۲۹	۱-۴- موزه هنر کیمبل اثر لویی کان
۱۳۰	۲-۴- موزه هنر هلستینکی فنلاند
۱۳۸	۳-۴- موزه کنستانتینی آرژانتین
۱۳۹	۴-۴- موزه هنرهای اسلامی
۱۴۰	۵-۴- موزه لوور پاریس
۱۴۱	۶-۴- فرهنگسرای نگارستان (موزه قرآن)
۱۴۳	۷-۴- موزه گوگنهایم بیلباو
۱۴۸	۸-۴- موزه عکاسی شهر نارا
۱۴۹	۹-۴- موزه کوماماتو (دفینه‌ها)
۱۵۰	۱۰-۴- شاخه هنری شیبایو از موزه کوماماتو
۱۵۱	۱۱-۴- موزه هنری شینسوتاکاتو
۱۵۲	۱۲-۴- کلاه فرنگی ژاپنی
۱۵۳	۱۳-۴- مرکز هنری آیچی
۱۵۴	۱۴-۴- موزه هنری یادمان ایباراکی
۱۵۵	۱۵-۴- مرکز هنری نیستو
۱۵۶	۱۶-۴- موزه هوتاریوکا
۱۵۸	۱۷-۴- مرکز هنری ناتوری

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۵۹	۴-۱۸- مرکز کنفرانس و تئاتر کلینگ هازن در آلمان
۱۶۱	۴-۱۹- موزه هنرهای معاصر تهران
۱۶۳	۴-۲۰- جمع بندی و نتیجه گیری
فصل پنجم: طراحی	
۱۶۴	مقدمه
۱۶۵	۵-۱- اصول و مبانی طراحی
۱۷۱	۵-۲- برنامه ریزی فیزیکی
۱۷۳	۵-۲-۱- بخش آموزشی
۱۷۶	۵-۲-۲- بخش پژوهش
۱۷۹	۵-۲-۳- بخش آفرینش آثار هنری
۱۸۱	۵-۲-۴- بخش گردآوری، نگهداری و مرمت
۱۸۵	۵-۲-۵- بخش نمایش
۱۸۷	۵-۳- شناخت و تحلیل سایت
۱۸۷	۵-۳-۱- مبانی انتخاب سایت
۱۹۰	۵-۳-۲- معرفی و تحلیل سایت
۱۹۰	۱- موقعیت سایت در شهر کرمان
۱۹۱	۲- دسترسی ها
۱۹۲	۳- محورهای موجود در سایت

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۹۲	۴- کاربری‌های همسایگی‌ها
۱۹۳	۵- شیب زمین
۱۹۳	۶- منظر
۱۹۴	۵-۳-۳- مبانی طراحی سایت
۱۹۶	۵-۴- روند طراحی
۲۱۸	۵-۵- ارائه طرح
۲۳۳	فهرست منابع و مآخذ

چکیده:

موزه هنرهای معاصر کرمان، موزه‌ای است که در آن سعی شده با نگاهی متأثر از نیاز دوران کنونی به طراحی این موزه پرداخته شود. این موزه همانند دانشگاهی مردمی است که در آن علاوه بر گردآوری، نگهداری و نمایش آثار هنری به آموزش، پژوهش و آفرینش آثار هنری نیز پرداخته می‌شود.

بخش مطالعات شامل فصلهای شناخت موزه، هنر، کرمان و نمونه‌های مشابه و نیز طراحی می‌باشد که فصل آخر در تداوم چهار فصل اول و با عنوان ماحصل و ادراک کلی از چهار فصل اول شکل گرفته است که در آن پس از بیان مبانی شکل‌گیری طراحی برنامه ریزی متناسب با آن صورت گرفته و سپس به ارائه روند طراحی و نیز طرح پرداخته شده است. آنچه در طراحی سعی شده بدان پرداخته شود نگاه به موزه به عنوان بنای یادمان که ریشه در فرهنگ، هنر و تاریخ کرمان دارد ضمن اینکه از روح هنر و معماری زمان نیز متأثر گشته است.

خلاصه:

موزه هنرهای معاصر کرمان به صورت کلی از دو حوزه تشکیل شده است.

۱- حوزه فعالیت‌های جانبی موزه که خود شامل ۴ بخش: آموزش هنر، پژوهش هنر، آفرینش اثر هنری و بخش گردآوری، نگهداری و مرمت آثار هنری می‌باشد.

۲- حوزه فعالیت اصلی موزه که بخش نمایش موزه می‌باشد.

بخش نمایش به عنوان ماحصل فعالیتها در مرکز یک مربع و چهار بخش دیگر در چهار گوشه آن قرار گرفته‌اند.

هر یک از ۴ بخش شامل ۴ طبقه است که بر اساس میزان ارتباط و سر و صدای هر عملکرد در هر بخش با مردم، در لایه‌های مختلف قرار گرفته‌اند که بدین شرح ارائه می‌گردند.

۱- در بخش آموزش، کلاسهای تئوری در همکف، کتابخانه در طبقه اول و انجمنهای مختلف هنری در طبقه دوم و حوزه اداری این بخش در طبقه سوم قرار گرفته است.

۲- در بخش پژوهش، کارگاههای عملی پژوهش مانند اینترنت، کامپیوتر و سایر فضاها در همکف، بخش مرکز اسناد در طبقه اول و بخش انتشارات و اتاقهای پژوهش مربوط به اساتید در طبقه دوم و حوزه اداری این بخش در طبقه سوم قرار گرفته است.

۳- در بخش آفرینش اثر هنری، انبارهای مصالح مورد نیاز و کارگاههای عملی پر سر و صدا مانند کارگاههای چوب، فلز و غیره که تجهیزات سنگینی نیز دارند در همکف و متناسب با سر و صدای هر کارگاه و نیاز به نور سایر کارگاهها در طبقات اول و دوم قرار گرفته‌اند که طبقه سوم نیز به بخش استراحت اساتید اختصاص یافته است.

۴- در بخش گردآوری، نگهداری و مرمت آثار هنری، ورود آثار و فعالیتهایی که بر روی آنها باید صورت گیرد در طبقه همکف در طبقه اول بخش مرمت آثار و طبقه دوم مخازن آثار هنری و نهایتاً در طبقه سوم حوزه اصلی اداری قرار گرفته است. در این بخش، فضای اداری متناسب با هر طبقه نیز در آن قسمت توزیع شده‌اند.

۵- بخش نمایش، این بخش که در مرکز مربع قرار گرفته در طبقه همکف، ورودی که شامل فروشگاههای جانبی صنایع دستی و آثار هنری است در راستای محور اصلی و آتریوم مرکزی به عنوان نقطه شروع گالریها در مرکز، سالن آمفی تئاتر با امکانات پخش فیلم و اجرای کنسرت به عنوان جزئی از بخش نمایش آثار هنری در امتداد محور اصلی ورودی قرار گرفته است. این طبقه نیز شامل گالریهای آثار هنری بوده که ارتباط بسیار زیادی با آتریوم مرکزی دارند در کنار این گالریها، بوفه و نمازخانه قرار گرفته است که نمازخانه به دلیل قبله، زاویه ۴۵ درجه‌ای را با سایر بنا برقرار کرده است. عناصر ارتباطی عمودی مانند راه پله‌ها و آسانسورها در چهار گوشه آتریوم مرکزی و رمپ پیاده در هسته مرکزی قرار گرفته است.

در طبقات اول و دوم نیز گالریها نیم طبقه سالن در امتداد محورهای اصلی قرار گرفته و سطوحی از گالریها بدلیل ابعاد متنوع و بزرگ بعضی از آثار هنری معاصر دارای ارتفاعی معادل دو طبقه می‌باشند.

در طبقه سوم ضمن قرارگیری گالریها در اطراف آتریوم مرکزی، بخش ریاست موزه و حراست آن نیز بدلیل قرارگیری سایر فضاهای اداری در این سطح از طبقات و نیز بدلیل نظارت بیشتر، قرار گرفته‌اند.

طبقات چهارم و پنجم به گالریهای ثابت آثار هنری اختصاص یافته که با حجمی نمادین‌ترین طراحی گردیده‌اند.

طبقه ششم موزه که سطح بام موزه می‌باشد به عنوان گالری‌ای که از آن می‌توان کرمان را در روز به عنوان موزه معماری و در شب به عنوان موزه نورپردازی (شهر ستاره‌ها) تماشا کرد مطرح شده است، ضمن اینکه عنصر عمودی نمای پنجم نیز تاکید بر آن دارد.